

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА

2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Фінанси»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 07 Управління та адміністрування

спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

освітньо-професійна програма – Фінанси, банківська справа та страхування

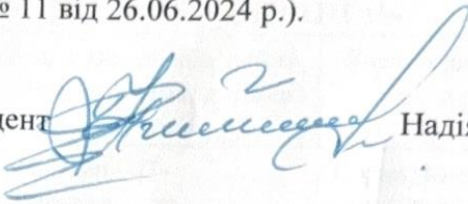
кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	2	3	30	30	4	8	78	150		3
Заочна	2	3	8	4	-	-	138	150		4

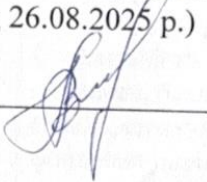
29.08.2025

**Чортків – ЗУНУ
2025**

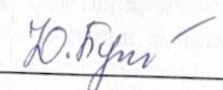
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024 р.).

Робочу програму склала к.е.н., доцент Надія КУЛЬЧИЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 26.08.2025 р.)

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Гарант ОПП

Юлія БУГЕЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

1.ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Дисципліна – «Фінанси»	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 07 – «Управління та адміністрування»	Нормативна дисципліна з циклу професійної підготовки
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки: Денна – 2 Заочна- 2 Семестр: Денна – 3 Заочна- 3
Кількість змістових модулів – 2	Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції: Денна форма – 30 год. Заочна форма- 8 год. Практичні заняття: Денна форма – 30год. Заочна форма – 4 год
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: Денна форма – 78 год. Заочна форма- 138 год Тренінг – 8 год. Індивідуальна робота : Денна – 4 год.
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 4;		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних знань з основ теорії фінансів, організації фінансових відносин та фінансової діяльності.

Метою дисципліни «Фінанси» є вивчення сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях.

Знання цих питань необхідні майбутньому спеціалісту, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів господарських одиниць, уміти розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.

Вивчення теоретичних основ фінансових відносин дає змогу досить швидко опанувати зміни, які відбуваються у фінансовій практиці.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни – дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення і розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; показати можливі напрями впливу фінансів на суспільний прогрес і роль фінансів в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

Завдання лекційних занять

Фінанси використовуються державою як ефективний регулятор усіх сфер економічного життя суспільства. Курс „Фінанси” має міжгалузевий характер. Він вивчається студентами після ознайомлення із загальнотеоретичними економічними дисциплінами, що дає змогу закріпити вже набуті знання і поглибити професійну підготовку фахівців економічного профілю.

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб надати студентам необхідних теоретичних знань із загальної характеристики науки про фінанси, сутності та економічної природи фінансових відносин, їх місця і ролі в суспільних процесах, механізму формування і використання централізованих фінансових ресурсів держави.

Завдання практичних занять

Завдання проведення практичного заняття полягає у тому, щоб сформулювати у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу „Фінанси”, глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях. Засвоєння теоретичних засад фінансових відносин створює ту основу, на якій базується вивчення прикладних фінансових дисциплін, які розкривають конкретні питання організації фінансів у різних ланках фінансової системи.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Дисципліна „Фінанси” забезпечує інструментарій формування наступних компетентностей: Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК).

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Предмет „Фінанси” є дисципліною циклу професійної підготовки студента. Передумовами для вивчення дисципліни "Фінанси" є вивчення наступних дисциплін: "Бухгалтерський облік", "Економіка підприємства", "Мікроекономіка", "Статистика", "Теорія ймовірності та математична статистика".

2.5. Результати навчання.

Програмні результати (ПР) дисципліни «Фінанси»:

ПРН02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПРН03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

ПРН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію,

ПРН13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПРН21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Змістовий модуль 1

Тема 1. ПРЕДМЕТ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ

Предмет науки про фінанси. Характерні риси фінансових відносин. Фінанси — специфічна форма суспільних відносин. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінанси за сутністю, за змістом, фінанси як явище, форма фінансів. Основні ознаки фондів грошових коштів.

Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Необхідність фінансів. Особливості фінансів як економічної категорії. Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Механізм реалізації розподільної функції фінансів.

Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функцій. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Література: 2,5,8,14; 21; 27; 30; 37,50

Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Поняття сучасної фінансової системи. Структуризація фінансової системи відповідно до різних класифікаційних ознак. Внутрішня будова фінансової системи України. Інституціональна структура фінансової системи. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. Фінанси держави, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, міжнародні фінанси. Взаємовідносини між окремими сферами та ланками фінансової системи. Вплив трансформаційних процесів на складові фінансової системи України.

Література: 1,3,6,14; 21; 25, 27; 30; 39,49,50

Тема 3. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ

Фінансова політика — складова економічної і соціальної політики держави. Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.

Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія

фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму. Фінансові норми і нормативи; фінансові ліміти і резерви; фінансові стимули і санкції. Їх використання для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення.

Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і соціальних процесів. Підвищення ролі фінансів в сучасних умовах. Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведене фінансове планування. Баланс фінансових ресурсів і витрат держави.

Поняття про управління фінансами. Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції.

Література: 3,5,7,9, 14; 21; 27; 30; 31,45,50

Тема 4. ПОДАТКИ. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Державні доходи і державні витрати — основоположні категорії державних фінансів. Фінансові ресурси держави. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання.

Система державних фінансів за їх ієрархічним рівнем — загальнодержавні і місцеві фінанси. Сутність і функції податків.

Основні елементи, які характеризують внутрішній зміст податку. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Елементи системи оподаткування. Податкова політика, напрями її проведення, умови ефективності, проблеми формування. Вектори макроекономічної ефективності податкової політики.

Податкова система: поняття, структура, основи побудови. Основні принципи побудови податкової системи. Становлення та розвиток податкової системи України. Податковий кодекс України, його значення для формування і функціонування науково-обґрунтованої і стабільної податкової системи держави. Поняття системи оподаткування. Принципи побудови та призначення системи оподаткування, умови ефективності.

Література: 1,3,6,9,10,14; 21; 26; 27; 30; 36; 41; 50

Тема 5. БЮДЖЕТ. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Бюджет як економічна категорія та бюджет за матеріальним вираженням. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Бюджетні відносини. Розподільна і контрольна функція бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України.

Поняття та теоретична концептуалізація бюджетної політики. Правове оформлення та найважливіші завдання бюджетної політики. Види бюджетної політики. Бюджетна стратегія та бюджетна тактика. Бюджетний механізм, його структура, характеристика його підсистем.

Бюджетний устрій. Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Склад основних ланок бюджетної системи України та їх взаємозв'язок.

Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Міжбюджетні відносини. Регулювання міжбюджетних відносин. Міжбюджетні трансферти. Види міжбюджетних трансфертів. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.

Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Форми їх прояву і матеріальне втілення. Методи та джерела формування доходів бюджету. Форми і методи мобілізації грошових коштів у бюджет. Класифікаційне групування доходів бюджету. Методика планування доходів бюджету.

Видатки державного бюджету, їх класифікація. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Поточні та капітальні видатки. Розпорядники бюджетних коштів. Ознаки класифікації видатків бюджету. Бюджетне фінансування. Ознаки та форми бюджетного фінансування. Наукові принципи бюджетного фінансування. Бюджетні права. Бюджетна ініціатива. Бюджетний регламент. Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів за доходами і видатками. Секвестр бюджету. Захищені статті видатків бюджету. Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів.

Література: 2,4,6,10,11,12, 14; 17 - 19; 21; 27; 30; 32;50.

Тема 6. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ

Економічна сутність державного кредиту. Державний кредит як економічна категорія та метод мобілізації коштів. Форми прояву державного кредиту. Відмінності державного кредиту від податків. Функції державного кредиту. Роль державного кредиту у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту.

Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит.

Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Ознаки класифікації та види державних внутрішніх позик. Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових організацій. Міжурядові позики, зовнішні банківські кредити, їх значення у фінансовій підтримці України.

Державний борг. Види державного боргу. Структура державного боргу, механізм його формування.

Боргова залежність держави, її критичний рівень. Вплив державного боргу на фінансовий стан держави. Боргова політика як важлива складова фіскальної політики. Наслідки боргової політики. Боргова стратегія і боргова тактика.

Управління державним боргом і його обслуговування. Завдання, що вирішуються у процесі управління державним боргом. Основні принципи ефективного управління державним боргом. Боргова безпека держави. Методи управління державним боргом. Реструктуризація боргу.

***Література:** 3; 10; 11; 14; 21; 27; 30; 50;*

Тема 7. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань. Функції місцевих фінансів. Принципи організації місцевих фінансів. Взаємозв'язок з іншими ланками і суб'єктами фінансової системи країни.

Фінансові ресурси місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Місцеві бюджети. Склад доходів місцевих бюджетів. Закріплені доходи. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Позички місцевим бюджетам. Обслуговування боргу місцевих рад.

Цільові фонди місцевого самоврядування. Комунальний кредит та місцеві запозичення. Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави. Місцеві бюджети як головний інструмент реалізації регіональної економічної політики.

Сутність бюджетного федералізму. Бюджетна децентралізація. Фінансове вирівнювання для досягнення позитивної економічної динаміки в країні. Підходи для досягнення ефективного фінансового вирівнювання.

***Література:** 1; 2; 6; 13; 14; 17; 18; 20; 21; 22; 27; 30; 47; 48; 50*

Тема 8. СОЦІАЛЬНІ ПОЗАБЮДЖЕТНІ ФОНДИ

Необхідність створення та призначення державних цільових фондів. Принципи їх організації. Сутність позабюджетних фондів як важливої складової державних фінансів. Класифікація позабюджетних фондів.

Загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування. Суб'єкти управління коштами соціальних позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Вітчизняна практика функціонування соціальних позабюджетних фондів. Пенсійний фонд. Фонд соціального страхування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Розвиток соціальних позабюджетних фондів.

***Література:** 5; 7; 14; 21; 27; 30; 35; 49; 50;*

Змістовий модуль 2

Тема 9. ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Поняття та ознаки ідентифікації суб'єктів господарювання.

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Функції фінансів суб'єктів підприємництва.

Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток. Класифікація доходів і видатків. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти.

Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств. Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами. Вплив галузевих факторів на організацію фінансів підприємств.

Література: 1,3,5,9,11,14; 19, 21; 27; 30; 50;

Тема 10. ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Сутність домогосподарства як соціально-економічного утворення. Роль та завдання домогосподарства у економічному кругообігу ресурсів у секторах економіки. Домогосподарство як суб'єкт фінансових відносин.

Поняття та умови виникнення фінансів домогосподарств. Формування первинних і вторинних доходів домогосподарств. Функції фінансів домогосподарств. Фінансові ресурси домогосподарства. Планування грошових потоків у домогосподарствах. Перешкоди розвитку сімейного підприємництва.

Бюджет домогосподарства. Доходи та витрати домогосподарства. Сукупні ресурси міських та сільських домогосподарств України. Сукупні витрати.

Мотивовані та немотивовані заощадження домогосподарств. Основні та додаткові чинники, що впливають на ощадну активність домогосподарств.

Поняття особистих фінансів. Страхування фізичних осіб. Принципи оподаткування доходів фізичних осіб. Розвиток особистих фінансів в сучасних умовах.

Література: 2,5,8,9,10, 14; 21; 23; 27; 30; 42; 44 - 46; 50;

Тема 11. СТРАХУВАННЯ. СТРАХОВИЙ РИНОК

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування.

Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований, отримувач. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів.

Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми.

Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування в запасні і резервні фонди. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання. Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

Література: 5; 7; 14;28; 21; 27; 30; 35, ,38, 49, 50

Тема 12. ФІНАНСОВИЙ РИНОК.

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Суб'єкти фінансового ринку.

Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фондового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів. Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Функції фондової біржі. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах. Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Література: 14; 21; 27; 30; 9; 33; 34; 43; 49,50;

Тема 13. ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Сутність та принципи фінансового менеджменту. Теоретична основа фінансового менеджменту. Зовнішнє та внутрішнє середовище організації. Поняття фінансового рішення. Характеристика процесу розробки та реалізації фінансових рішень. Концептуальні підходи до прийняття рішень. Етапи та складові процесу підготовки, прийняття та реалізації фінансових рішень. Поняття та функції роботи керівника.

Головна мета й основні завдання фінансового менеджменту. Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Фінансова стратегія у загальній стратегії розвитку підприємства. Послідовність та етапи розроблення стратегії фінансового менеджменту. Складові системи формування фінансової політики підприємства. Тактичні цілі і завдання фінансового менеджменту. Основні принципи фінансового менеджменту. Класифікація функцій фінансового менеджменту. Характеристика складових та рівнів механізму фінансового менеджменту. Інструменти фінансового менеджменту.

Література: 1,4,7, 8; 11,14; 21; 24, 27; 30; 32; 50;

Тема 14. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світова фінансова система. Суб'єкти світових фінансів. Форми реалізації світових фінансів. Міжнародні фінанси як економічна категорія. Зовнішня форма вияву міжнародних фінансів. Функції міжнародних фінансів.

Світовий фінансовий ринок. Міжнародний ринковий механізм перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу. Міжнародний фінансовий ринок як складова світового фінансового ринку: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.

Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.

Міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів. Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй.

Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Європейський Інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку. їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів.

Література: 14; 21; 27; 30

4.СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самост. робота	Індив. роб.	Тренінг	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-організаційні основи фінансової науки. Система державних фінансів						
<i>Тема 1. Предмет фінансової науки</i>	2	2	5		4	Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
<i>Тема 2. Фінансова система</i>	4	4	6			
<i>Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм</i>	2	2	5	1		
<i>Тема 4. Податки. Податкова система</i>	2	2	6			
<i>Тема 5. Бюджет. Бюджетна система</i>	2	2	5			
<i>Тема 6. Державний кредит</i>	2	2	6			
<i>Тема 7. Місцеві фінанси</i>	2	2	5			
<i>Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди</i>	2	2	6	1		Заліковий модуль по темах 1-8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості функціонування окремих сфер та ланок фінансової системи						
<i>Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання</i>	2	2	6		4	Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
<i>Тема 10. Фінанси домогосподарств</i>	2	2	6			
<i>Тема 11. Страхування. Страховий ринок</i>	2	2	5			
<i>Тема 12. Фінансовий ринок</i>	2	2	6	1		
<i>Тема 13. Фінансовий менеджмент</i>	2	2	6			
<i>Тема 14. Міжнародні фінанси</i>	2	2	5	1		Заліковий модуль по темах 9-14
Разом	30	30	78	4	8	Екзамен

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»
Заочна форма навчання

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивід. робота	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-організаційні основи фінансової науки. Система державних фінансів					
Тема 1. Предмет фінансової науки	2	1	12		Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
Тема 2. Фінансова система			8		
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм			10		
Тема 4. Податки. Податкова система			10		
Тема 5. Бюджет. Бюджетна система	2	1	11		
Тема 6. Державний кредит			9		
Тема 7. Місцеві фінанси			10		
Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди			9		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості функціонування окремих сфер та ланок фінансової системи					
Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання	2	1	10		Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
Тема 10. Фінанси домогосподарств			12		
Тема 11. Страхування. Страховий ринок			10		
Тема 12. Фінансовий ринок	2	1	8		
Тема 13. Фінансовий менеджмент			10		
Тема 14. Міжнародні фінанси			9		
Разом	8	4	138		Екзамен

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1.

Тема 1. Предмет фінансової науки. – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо предмету фінансової науки, фінансів як економічної категорії, функцій фінансів, їх ролі та призначення в фінансовій системі держави, сутності фінансових ресурсів.

Питання для обговорення:

1. Предмет фінансової науки.
2. Характерні риси фінансових відносин.
3. Фінанси як економічна категорія. Об'єктивна необхідність та характерні особливості фінансів.
4. Сутність фінансів. Фінанси як явище, фінанси за змістом, форма фінансів.
5. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
6. Функції фінансів.
7. Характеристика стадій та етапів розподільної функції фінансів.
8. Необхідність контрольної функції фінансів.
9. Фінансові ресурси, їх суть, склад, джерела утворення.
10. Ознаки, характерні для фондів грошових коштів.
11. Напрями та форми використання фінансових ресурсів.
12. Фінансові резерви: суть, склад, роль.

Література: 2,5,8,14; 21; 27; 30;

Практичне заняття № 2-3

Тема 2. Фінансова система – 4 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, побудови та концептуальних основ фінансової системи України, організації її функціонування, проблемні питання розвитку та управління; знати механізм функціонування структури фінансової системи за внутрішньою будовою та організаційною структурою, склад сфер та ланок фінансових відносин, їх взаємозв'язки.

Питання для обговорення:

1. Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови.
2. Фінансова система України за внутрішньою будовою.
3. Фінансова система України за організаційною структурою.
4. Управління фінансовою системою.
5. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи.
6. Основи організації функціонування фінансової системи.
7. Дискусійні питання суті та складу фінансової системи.
8. Проблеми розвитку фінансової системи України.

Література: 1,3,6,14; 21; 25, 27; 30;

Практичне заняття № 4

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та видів фінансової політики, її головних завдань, поняття фінансового механізму, його складу та структури, взаємозв'язку з фінансовою політикою.

Питання для обговорення:

1. Суть, значення та умови результативності фінансової політики.
2. Фінансова тактика і фінансова стратегія як форми реалізації фінансової політики.

3. Основні складові фінансової політики.
4. Особливості та мета сучасної фінансової політики України.
5. Поняття фінансового механізму та його складових елементів.
6. Фінансове забезпечення та фінансове регулювання в складі фінансового механізму.
7. Фінансові важелі, їх роль у функціонуванні фінансового механізму.
8. Фінансові стимули та санкції, їх види.
9. Нормативно-правове забезпечення функціонування фінансового механізму.
10. Необхідність реформування фінансового механізму в сучасних умовах.
11. Сутність, необхідність та завдання фінансового планування.
12. Етапи і методи фінансового планування.
13. Характеристика системи фінансових планів.
14. Шляхи вдосконалення фінансового планування в сучасних умовах.
15. Фінансовий контроль: суть, мета, принципи.
16. Види, форми та методи фінансового контролю.
17. Органи фінансового контролю та їхні повноваження.

Література: 3,5,7,9, 14; 21; 27; 30; 31

Практичне заняття № 5

Тема 4. Податки. Податкова система – 2 год.

Мета: розуміння змісту, закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності державних фінансів, податків, їх функцій та класифікації, податкової політики, побудови податкової системи та системи оподаткування, принципів функціонування системи оподаткування, організації податкової роботи.

Питання для обговорення:

1. Суть, функції, передумови функціонування державних фінансів.
2. Система державних фінансів.
3. Призначення загальнодержавних та місцевих фінансів.
4. Соціально-економічна природа та роль податків.
5. Податки на різних етапах розвитку суспільства.
6. Основні характерні особливості податку.
7. Характеристика функцій податку.
8. Основні елементи податку.
9. Види податків та їх класифікація.
10. Сутність та цілі податкової політики.
11. Структура та основні принципи побудови податкової системи України.
12. Принципи побудови та призначення системи оподаткування України, умов її ефективності.
13. Організація податкової роботи.

Література: 1,3,6,9,10,14; 21; 26; 27; 30; 36;

Практичне заняття № 6

Тема 5. Бюджет. Бюджетна система – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та функцій бюджету, бюджетної політики, бюджетного механізму, складу та видів доходів і видатків Державного бюджету України, поняття стану бюджету, економічної природи, класифікації, ознак, причин виникнення та джерел фінансування бюджетного дефіциту, побудови та принципів функціонування бюджетної системи України, сутності та складових бюджетного процесу.

Питання для обговорення:

1. Сутність і призначення бюджету.
2. Поняття бюджетних відносин.

3. Функції бюджету.
4. Характеристика бюджету як матеріального вираження категорії.
5. Сутність, завдання та призначення бюджетної політики. Бюджетна стратегія та бюджетна тактика.
6. Поняття бюджетного механізму та характеристика його підсистем.
7. Склад та структура доходів Державного бюджету.
8. Класифікація та структура видатків Державного бюджету.
9. Основні розпорядники бюджетних коштів.
10. Розмежування доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи.
11. Поняття та наукові принципи бюджетного фінансування. Кошторисне фінансування.
12. Поняття стану бюджетного фонду.
13. Види та ознаки класифікації бюджетного дефіциту.
14. Причини виникнення та наслідки бюджетного дефіциту.
15. Напрями скорочення дефіциту бюджету.
16. Структура бюджетної системи і принципи її побудови. Бюджетний устрій.
17. Склад ланок бюджетної системи України та їх взаємозв'язок.
18. Поняття бюджетного процесу. Бюджетний регламент.
19. Складові бюджетного процесу.
20. Сутність та значення бюджетного планування.
21. Стадії бюджетного планування.
22. Організація виконання бюджету.
23. Проблеми та шляхи вдосконалення бюджетного процесу в Україні.

Література: 2,4,6,10,11,12, 14; 17 - 19; 21; 27; 30; 32;

Практичне заняття № 7

Тема 6. Державний кредит – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та ролі державного кредиту, його функцій та форм, причин виникнення та видів державного боргу, його впливу на фінансово-економічний стан держави, основ та методів управління ним.

Питання для обговорення:

1. Державний кредит як економічна категорія.
2. Сутність та роль державного кредиту у формування бюджетних ресурсів.
3. Функції державного кредиту.
4. Види та форми державного кредиту.
5. Позики, ознаки їх класифікація та види.
6. Поняття та характеристика видів державного боргу.
7. Соціально-економічні причини виникнення державного боргу.
8. Основні принципи управління державним боргом.
9. Методи управління державним боргом.

Література: 3; 10; 11; 14; 21; 27; 30;

Практичне заняття № 8

Тема 7. Місцеві фінанси – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та функцій місцевих фінансів, ролі територіальних громад у соціально-економічному розвитку регіону, джерел формування доходів місцевих бюджетів та напрямків їх витрачання.

Питання для обговорення:

1. Сутність та функції місцевих фінансів.
2. Місцеві бюджети як центральна складова місцевих фінансів та основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування.

3. Джерела формування місцевих бюджетів.
4. Видатки місцевих бюджетів.
5. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави.
6. Поняття бюджетного федералізму.
7. Сутність, призначення та інструменти фінансового вирівнювання.
8. Взаємовідносини між бюджетами. Бюджетні трансферти.
9. Характеристика інших складових місцевих фінансів.

Література: 1; 2; 6; 13; 14; 17; 18; 20; 21; 22; 27; 30;

Практичне заняття № 9

Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, видів та причин функціонування соціальних позабюджетних фондів, ознак їх класифікації і ролі на сучасному етапі.

Питання для обговорення:

1. Сутність та необхідність соціальних позабюджетних фондів.
2. Класифікація позабюджетних фондів.
3. Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів.
4. Суб'єкти управління коштами соціальних позабюджетних фондів.
5. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів.
6. Пенсійний фонд України: джерела утворення та напрями видатків.
7. Фонд соціального страхування на випадок безробіття.
8. Фонд соціального страхування України.
9. Проблеми функціонування соціальних позабюджетних фондів та шляхи їх вирішення.

Література: 5; 7; 14; 21; 27; 30;

Практичне заняття № 10

Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, функцій та основних принципів організації фінансів суб'єктів господарювання, капітал та фінансові ресурси підприємства, основ формування доходів та здійснення видатків підприємств, формування фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Види суб'єктів господарювання.
2. Суть, основні функції, характерні ознаки фінансів суб'єктів господарювання.
3. Основи та принципи організації фінансів підприємств, що здійснюють комерційну діяльність.
4. Майно підприємств. Статутний капітал.
5. Поняття та склад фінансових ресурсів підприємства.
6. Джерела формування та механізм розподілу фінансових ресурсів підприємств.
7. Основний та оборотний капітал.
8. Суть, структура та класифікація основних засобів. Види вартісної оцінки основних засобів.
9. Сутність, структура та класифікація оборотних активів.
10. Поняття доходів підприємств, їх зміст та види.
11. Зміст і класифікація видатків підприємств.
12. Економічна суть та функції прибутку.
13. Порядок формування та використання прибутку підприємств.

Література: 1,3,5,9,11,14; 19, 21; 27; 30;

Практичне заняття № 11

Тема 5. Фінанси домогосподарств – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, призначення та функцій фінансів домогосподарств, формування та витрачання бюджету домогосподарства, складу фінансових ресурсів та чинників, що впливають на рівень доходів населення, визначення напрямів їх використання, а також сутності заощаджень населення як джерела інвестиційних ресурсів у економіку країни.

Питання для обговорення:

1. Сутність домогосподарства як елемента фінансової системи та його основні функції.
2. Поняття фінансів домогосподарства.
3. Процес формування первинних і вторинних доходів домогосподарств. Фінансові ресурси домогосподарства. Моделі стратегії адаптації домогосподарства до ринкового середовища.
4. Бюджет домогосподарства. Сукупні доходи та сукупні витрати домогосподарства.
5. Види заощаджень домогосподарств та їх класифікація.

Література: 2,5,8,9,10, 14; 21; 23; 27; 30

Практичне заняття № 12

Тема 11. Страхування. Страховий ринок – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, функцій та ролі страхування в умовах ринку, суб'єктах страхових відносин, складу та структури страхового ринку України.

Питання для обговорення:

1. Специфічні ознаки страхування як економічної категорії.
2. Функції страхування та їх економічний зміст.
3. Класифікація страхування: галузі, підгалузі, види та форми страхування.
4. Поняття страхового ринку та його структура.
5. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.

Література: 5; 7; 14; 28; 21; 27; 30; 35

Практичне заняття № 13

Тема 12. Фінансовий ринок – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та функцій фінансового ринку, ролі в економічній системі, умови та механізм його функціонування; чинників, що визначають попит і пропозицію на фінансові інструменти та структуру фінансового ринку.

Питання для обговорення:

1. Суть та передумови виникнення фінансового ринку.
2. Функції фінансового ринку.
3. Поняття та необхідність державного регулювання фінансового ринку.
4. Сегментація фінансового ринку.
5. Механізм функціонування фінансового ринку.
6. Характеристика інструментів фінансового ринку.
7. Суб'єкти фінансового ринку.
8. Класифікація та функціональне призначення фінансового ринку.
9. Призначення та основні функції фондової біржі.
10. Види операцій на фондовій біржі.
11. Чинники, що впливають на формування та функціонування валютного ринку.
12. Інфраструктура фінансового ринку.

Література: 14; 21; 27; 30; 9; 33

Практичне заняття № 14

Тема 13. Фінансовий менеджмент – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, призначення, ролі, принципів, об'єктів та суб'єктів фінансового менеджменту, його функцій та складових, стратегії та тактики фінансового менеджменту, складових механізму його реалізації.

Питання для обговорення:

1. Сутність та принципи фінансового менеджменту.
2. Розробка, прийняття та реалізація фінансових рішень.
3. Характеристика етапів та складових процесу підготовки, прийняття та реалізації рішень.
4. Основні мета та завдання фінансового менеджменту.
5. Місце фінансової стратегії у загальній стратегії розвитку підприємства. Фінансова тактика.
6. Процес розроблення стратегії фінансового менеджменту.
7. Принципи фінансового менеджменту.
8. Ознаки класифікації функцій фінансового менеджменту.
9. Складові механізми фінансового менеджменту.
10. Вплив зовнішнього та внутрішнього середовища організації на прийняття фінансових рішень.

Література: 1,4,7, 8; 11,14; 21; 24, 27; 30; 32

Практичне заняття № 15 .

Тема 14. Міжнародні фінанси – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, ролі, призначення та складових міжнародних фінансів, фінансів міжнародних фінансових інституцій; характеристика світових фінансових потоків.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародних фінансів як економічної категорії.
2. Світова фінансова система.
3. Форми вияву міжнародних фінансів.
4. Міжнародний ринковий механізм перерозподілу фінансових ресурсів.
5. Міжнародний фінансовий ринок.
6. Міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів.
7. Фінанси міжнародних організацій.
8. Міжнародні фінансові інституції.

Література: 14; 21; 27; 30

6. Тренінг з дисципліни

Тренінг з дисципліни «Фінанси» проводиться у навчальному процесі підготовки бакалаврів з метою вироблення практичних навичок роботи у команді, розвитку здатності прогнозувати поведінку інших учасників та освоєння методів групової комунікації у вирішенні окремих завдань у сфері фінансів.

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення з метою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина. Кожен студент отримує роздатковий матеріал (вихідні дані) для розв'язку практичного завдання.
3. Практична частина реалізовується шляхом розв'язування практичного завдання, що включає в себе:
  - складання особистого бюджету на основі отриманих вихідних даних у роздатковому матеріалі;

- аналіз доходів і витрат;
- планування заощаджень;
- розробка стратегії погашення боргів;

4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконання завдань. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття та оцінювання результатів виконання практичного завдання максимально у 100 балів.

7. Тематика самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів полягає у підготовці презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

- 80% - підготовка презентації;
- 20% - захист презентації.

Обговорюються результати виконання завдань.

Тематика презентацій:

1. Роль та функції фінансів у сучасній економіці.
2. Система державних фінансів: структура та особливості в Україні та світі.
3. Податкова система України: проблеми та шляхи вдосконалення.
4. Бюджетний процес в Україні: етапи та проблеми реалізації.
5. Фінансовий ринок: структура та основні учасники.
6. Державний борг: причини виникнення, наслідки та шляхи управління.
7. Монетарна політика держави: інструменти та ефективність.
8. Фіскальна політика та її вплив на економіку.
9. Інвестиції як інструмент економічного зростання.
10. Банківська система: функції та роль у фінансовій системі держави.
11. Оцінка вартості грошей у часі: теорія і практика.
12. Фінансовий ризик та методи його управління.
13. Кредитна система та роль комерційних банків у сучасній економіці.
14. Міжнародні фінансові інститути: МВФ, Світовий банк, їх роль у світовій економіці.
15. Сучасні тенденції розвитку фондових ринків.
16. Страхування як елемент фінансової системи.
17. Фінансування малого та середнього бізнесу: джерела та перспективи.
18. Корпоративні фінанси: управління капіталом та інвестиціями.
19. Фінансова глобалізація та її вплив на національні економіки.
20. Цифрові валюти та криптовалюти: ризики і перспективи у світовій фінансовій системі.
21. Роль податкових пільг у стимулюванні інвестицій і розвитку бізнесу
22. Податкове планування: теоретичні основи та практичні аспекти
23. Вплив міжнародних податкових стандартів на національні податкові системи
24. Податкова амністія як інструмент фіскальної політики: теорія і практика
25. Еволюція податкового адміністрування: нові технології та їх вплив на ефективність збору податків
26. Теоретичні моделі податкового навантаження і їх практичне застосування
27. Податкове право і податкове адміністрування: основні аспекти та проблеми
28. Роль податків у боротьбі з економічною нерівністю
29. Аналіз податкових реформ у сучасних умовах: досвід та уроки
30. Аналіз ефективності податкових систем різних країн: порівняльний підхід

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Фінанси” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи;

- оцінювання результатів тренінгу;
- аналітичні звіти, реферати;
- студентські презентації та виступи;
- розрахункові роботи
- тренінг;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Фінанси” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 8 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-8 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 8 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 9-14 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється практичне завдання макс. 100 балів	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% підготовка презентації; -20% - захист презентації.	Теоретичне питання – макс 20 балів Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Задача 1 – макс. 25 балів Задача. 2 – макс. 25 балів

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 1 завдання, за розв'язання студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання,

допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – на тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 задачі, за розв’язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-14
2.	Проекційний екран	1-14
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-14
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-14

5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-14
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-14
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-14

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Податкова система: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2021. 633 с.
2. Дем'янишин В.Г., Кириленко О.П., Лободіна З.М. Бюджетна система: навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 624 с.
3. Дем'янишин В., Лободіна З., Кізима Т. Організаційно-методичні засади вдосконалення планування видатків бюджету держави на соціальний захист сімей з дітьми. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 1 (95). С. 69-85.
4. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>
5. Каламбет С.В., Іванов С.В., Півняк Ю.В. Фінанси підприємств. Практикум: навч. посіб. Дніпро. 2022. 240 с.
6. Кізима Т., Горин В. Видатки бюджету на надання житлових субсидій та їх вплив на суспільний добробут. *Галицький економічний вісник*. 2020. Том 64. № 3. С. 96-106.
7. Кнейслер О., Спасів Н., Кізима Т. Фінанси об'єднаних територіальних громад у фінансовій системі України. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 1 (60). С. 8-19.
8. Коваленко Н. П. Фінансовий менеджмент: сучасні підходи. Львів: Літературна агенція "Наука", 2020. 312 с.
9. Коваль С.Л., Грицишина Л.І. Особливості формування фінансових ресурсів домогосподарств у сучасних умовах. *Світ фінансів*. 2020. № 4 (65). С. 131–143.
10. Коваль С.Л., Сидор І.П. Фінансове забезпечення банківських послуг. *Агросвіт*. 2020. № 15. С. 30–35.
11. Кузьменко О. В. Аналіз фінансових ризиків в умовах глобалізації. *Фінансовий журнал*. 2021, № 3. С. 45-53.
12. Кульчицька Н.Є. Специфіка управління бюджетними ризиками сталого розвитку регіону. *Гроші, фінанси і кредит*. 2021. № 6. С. 62-68.
13. Кульчицька Н.Є. Концептуальні засади формування і функціонування бюджетного механізму розвитку муніципальної освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. Випуск 40. С.55-62
14. Кульчицька Н. Є. Використання освітніх кластерів для управління фінансовим забезпеченням розвитку освіти на муніципальному рівні. *Науковий погляд: економіка та управління*. № 4. 2023. С. 111-118
15. Кульчицька Н. Є. Методичні вказівки щодо вивчення дисципліни «Теорія фінансів» для студентів усіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування», Чортків. 2023.
16. Кульчицька Н. Є. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Теорія фінансів» для студентів усіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування», Чортків. 2024.

17. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізима Т., Савчук С. Сучасні тенденції розвитку та наслідки трансформації бюджетної системи України в контексті реформування управління публічними фінансами. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 4 (102). С. 38-56.
18. Мирончук В., Чорновол А., Чернишова О. Функціонування фінансового сектору України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38.
19. Макогон В.Д., Адаменко І.П. Державні та муніципальні фінанси в умовах економічних перетворень. *Економічний вісник університету*. 2020. Вип. 46. С. 177-183.
20. Мельник А. М. Управління капіталом в умовах економічної нестабільності. *Наукові записки*. 2020. № 5. С.112-120.
21. Офіційний сайт Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>
22. Погрішук Г. Б., Руденко В. В., Добіжа Н. В. та ін. Фінансова політика в Україні: колект. монографія / за ред. Г. Б. Погрішук, В. В. Руденко. Тернопіль: Крок, 2023. 405 с.
23. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
24. Савченко О. Г., Фінансова стратегія розвитку компанії: сучасний підхід. Одеса: Одеський національний університет, 2022. 290 с.
25. Семенченко А.І. Інформаційно-комунікаційні технології в публічному управлінні місцевими фінансами: стан та перспективи розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №1314. С. 86-91.
26. Сидор І.П., Коваль С.Л. Фінансові аспекти функціонування територіальних громад: теоретико-концептуальний зріз. *Економічні студії*. 2021. № 1 (31). С. 130–137.
27. Сидорчук А., Кириленко О., Коваль С., Сидор І. Аналіз витрат як складова оцінки фінансового стану домогосподарств. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Вип. 3 (44). Р. 82–91.
28. Сидорчук А. Фінансова стійкість домогосподарств: теоретичні основи та прикладні аспекти: монографія. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 474 с.
29. Фінанси: підручник / за ред. д.е.н., професора А.І. Крисоватого. Тернопіль: Економічна думка, 2024. 567 с.
30. Вдовенко Л.О., Сушко Н. М., Фаюра Н., Д. Фінанси : навч. посіб.: ЦУЛ, 2021. 150 с.
31. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Фінанси : підручник / за ред. В.І. Грушка. К.: Ліра-К, 2020. 600 с. 24
32. Лютий І.О., Боринець С.Я., Варналій З.С. Фінанси : підручник / за ред. І. О. Лютого. К. : Ліра-К, 2021.728 с.
33. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. *Економіка та держава*. 2020. №2. С. 48-56.
34. Biliuk O., Krap A., Kulchytska N. Peculiarities of Organization and Efficiency of the Educational Process Under Martial Law. *Journal of law and sustainable development*. 2023. № 7.<https://ojs.journalsdsg.org/jlss/article/view/1310>.
35. Krysovaty A., Tymchenko O., Fedosov V., Silchenko M. Taxation, economic growth and welfare in a low-income country. *Economic Annals-XXI*. 2020. No181(1-2). Р. 44-56.
36. Kulchytska N., Dermanska L., Semchyshyn L., Kostyshyn N., Yakovets T., Kulchytskyi R. Digitalization of Educational Activities at the Municipal Level. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 16 (1), P. 645-657. URL:<https://doi.org/10.18662/rrem/16.1/842>

37. Myronchuk V., Pohrishchuk H., Dobizha N., Lashchyk I., Kashpruk Yu. Methodological approach to formation of a system of economic and legal support of stability of the banking system. Financial and credit activities: problems of theory and practice. 2021. Vol. 4. No. 39. Pp.29-34.

38. Lobodina Z., Kizyma T., Demianyshyn V., Berezka K., Savchuk S. Participatory budgeting in the context of behavioral finances. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2022. Vol. 5 (46). C. 109-125. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3886>